

Voorlopig veldverslag over de Geelmasker papegaai in Ethiopië (pag.4 -5)

door Marc Boussekey, Cathy Pelsy & Frederic Pelsy

De Geelmasker papegaai *Poicephalus flavifrons* is een endemische papegaaiensoort in Ethiopië, hij werd nauwelijks bestudeerd in het veld en is eigenlijk onbekend in de avicultuur. Een papegaai van gemiddelde grootte zoals alle *Poicephalus* soorten, deze vogel heeft een groen gekleurd verenpak en een helder geel masker. Beide sexen zijn gelijk hoewel het gele gebied minder helder en uitgebreid kan zijn bij de pop. Jongen hebben een olijfgroen masker met of zonder een paar gele veren. Totnogtoe is deze “een beetje op amazones lijkende” papegaai heel slecht bestudeerd in het wild. Het verspreidingsgebied is nog steeds onzeker en er zijn geen geschatte cijfers voor de hele populatie. Bovendien blijft informatie over de bio-ecology van deze vogel erg slecht. Volgens de paar referenties die we hebben, is deze vogel een bosbewoner zoals de *Poicephalus robustus*, die woont in Juniperus, Podocarpus en Hagenia bossen zowel als in galerijbossen met Ficusbomen. De Geelmasker papegaai bevindt zich meestal op een hoogte van 600m tot 2900m en zijn hoofdvoedsel bestaat uit fruit en zaden (waaronder maïs, sorghum en millet). Er is geen informatie over broedgewoontes beschikbaar. Om meer informatie over deze soort te krijgen, werd er in februari 2002 een veldproject gestart. De World Parrot Trust bood welwillend aan de helft van de kosten (US\$ 6200) te dekken. We werkten ons reisplan uit na voorgaande waarnemingen door Marc Boussekey (in 1999, 2000 en 2001) en informatie van Yilma Delleghen Abebe, een vermaard Ethiopische ornitholoog. Volgens hem is de verspreiding van de Geelmasker papegaai verdeeld in drie

belangrijke gebieden; in het noorden rond Tana Lake, in de westelijke bossen van Ethiopië langs de grens van Soedan en in het zuiden van Addis Ababa. Omdat onze reis maar 17 dagen in beslag nam en vanwege de slechte conditie van de wegen, besloten we ons te concentreren op het zuidelijke gebied. We gaan de andere twee gebieden in de nabije toekomst onderzoeken.

Doelen en methoden: directe observatie en gesprekken

Onze hoofddoelen voor deze trip waren: 1 de aanwezigheid van de soorten op reeds bekende plaatsen te bevestigen, 2 te kijken naar mogelijke plaatsen die gunstig lijken voor de vogel, 3 gegevens te verzamelen over de fundamentele biologie van de Geelmasker (habitat, dieet, gedrag en broeden). Dus we deden rechtstreekse veldwaarnemingen tijdens onze hele trip. We verlieten Addis naar het zuiden door de Rift Valley en deden onze eerste waarnemingen rond de meren van Langano en Awassa. Daarna klommen we, vanuit Shashemene in de Rift, naar het hoogplateau van het Bale Mountain National Park en naar Goba. We gingen verder naar het zuiden naar Dolo Mena waar we kampeerden voor een paar dagen. Terug naar Sashemene, gingen we westelijk naar Welkite. Toen kampeerden we in het Menagesha bos op de weg terug naar Addis. We waren blij met de bestuurder van de 4W-drive, Brook Kassa, die ook verschillende talen sprak (Engels, Amharic, Oromo...) en goed op de hoogte en enthousiast was over het Ethiopische wildlife. We noteerden GPS gegevens en hoogtes van iedere observatiesite die we bezochten.

We kregen heel bruikbare informatie over nieuwe potentiële plaatsen door gedetailleerde gesprekken met de lokale bevolking (dorpelingen, park- en reservaatboswachters) en met lokale en buitenlandse vogelwachters.

We konden op vier verschillende plaatsen de Geelmasker papegaai observeren, dus verzamelden we directe informatie over de biologie van deze soort. Het is vermeldenswaard dat één van de observatiesites, vlakbij Dolo Mena in het zuiden, buiten het huidige verspreidingsgebied ligt die verschillende auteurs geven.

Habitat

Onze eigen waarnemingen bevestigen de bibliografische gegevens dat de Geelmasker een bosbewoner is. We vonden hem in de hoogland bossen met Juniperus en Podocarpus bomen van tenminste 2500m. In lagere gebieden, tussen 1200m en 1500m, zagen we ze verschillende keren foerageren in galerijbossen langs de oever van de rivier in Ficusbomen. We hadden het geluk een slaapplek te ontdekken (en deze is voor zover bekend waarschijnlijk ‘nieuw’), de vogels zitten in paren of kleine familiegroepjes op heel hoge Juniperus bomen van wel 2400m.

Dieet

We verzamelden monsters van alle bomen en planten waarvan we zagen dat de Geelmasker papegaai ervan at. Deze monsters werden zorgvuldig gedetermineerd door Ethiopische botanici. We zagen dat de papegaai zich voornamelijk voedde met fruit, zaden en soms met knoppen van tenminste zes soorten bomen (Bersama, Cordia, Diospyros, Ficus, Syzygium, Terminalia). Volgens verschillende vermeldingen, voedt de Geelmasker zich ook met gewasplanten zoals maïs (Thomas Arndt nam er foto's van) en sorghum, maar soms ook tomaten, bonen en spinazie.

Gedrag

De dagelijkse activiteiten lijken typisch voor een papegaaiensoort: bij schemer werden er, gemiddeld, troepen van 2 tot 6 vogels gezien die hun slaappleats verlieten om hun voedselsites te bereiken, soms vele kilometers verderop. Er zijn ook grotere troepen (van 20 tot 40 stuks) gezien door een paar informanten. Tijdens de ochtendvluchten zijn de papegaaien erg luidruchtig, waarbij ze harde en schrille kreten geven, daarom zijn ze erg gemakkelijk te lokaliseren. Echter, als ze eten zijn ze erg stil, waardoor ze erg moeilijk te traceren zijn vooral omdat ze de meeste tijd in de boomtoppen zitten. Tijdens het heetst van de dag, rusten ze in de schaduw van het loof en zijn dan bijna niet te zien. Tijdens de late avond, net vóór zonsondergang, verschijnt dezelfde troep maar in omgekeerde richting. De luidruchtige papegaaien vliegen terug naar hun slaappleats. Ze blijven schreeuwen als ze aankomen, heen en weer vliegend in paren of familiegroepjes, alsof ze hun slaappleats uitzoeken. De familiegroepen worden opgesplitst over verschillende bomen tot op een afstand van 100m of zo van elkaar. Zover we konden waarnemen,

leken de vogels de nacht door te brengen op de takken van de grote Juniperus.

Broed

We hadden het onverwachte genoeg een paar te kunnen observeren dat een nestholte in een boom bezocht en konden de geluiden van jonge kuikens horen, daarom was het een actief nest (nog een "eerste" bij ons weten)! Het nest was zo'n 20m hoog in een grote Juniperus in een bergbos op 2401m hoogte. Verschillende keren zagen we de ouders in en uit de holte vliegen, zowel 's ochtends als 's avonds. Als één van hen de holte binnenging, zat de andere verschillende minuten in de buurt op een tak 1m van de holte vandaan en soms hield hij degene binnenin gezelschap. Beide ouders riepen vlak voor ze bij het nest waren, soms niet zo'n hard gezang maar meer rollend en bijna melodieus. We zagen dat de ouders 's nachts niet in het nest sliepen, wat aannemelijk maakt dat de jongen oud genoeg waren om op zichzelf te staan.

De voornaamste bedreiging: verlies van habitat

Het is nog steeds te vroeg om de exacte status van de soort te definiëren. Toch kunnen we door deze eerste studie zeggen dat de Geelmasker papegaai alleen "gewoon" is op heel specifieke locaties. Trouwens, de soort is op veel plaatsen langs onze trip nooit gezien zowel door de lokale bevolking als door vogelwachters en/of ornithologen. Bovendien melden de meeste mensen, die deze papegaai hebben kunnen observeren, een teruggang van de troepengrootte in de laatste jaren. Echter deze vogels worden niet bejaagd voor voedsel noch gevangen voor de dierenhandel. De papegaaien die van de gewassen eten worden meestal verjaagd en niet gedood door de boeren.

In feite is de voornaamste bedreiging voor het overleven van de soort (zoals veel diersoorten in Ethiopië) verlies van

habitat. Alle inheemse bossen waaronder de Juniperus en Podocarpus bossen (en Acacia ook) worden vernietigd door illegale houtkap voor houtskool en constructiemateriaal.

Conclusie en perspectieven

De Geelmasker papegaai is schijnbaar zeldzaam en wordt gezien op plaatsen waar er wat bos is overgebleven en bruikbaar zijn als slaap- en voedselplaatsen. De verspreiding van de soort moet behoorlijk weids zijn in Ethiopië maar waarschijnlijk heel verdeeld vanwege de totale vernietiging van de natuurlijke habitat.

Onze trip in het zuidelijk deel van het land gaf ons de gelegenheid om eerste observaties te doen van slaap- en broedgedrag van deze soort. We konden ook meer informatie verzamelen over hun eetpatroon en gedrag in het algemeen. De twee andere gebieden bezoeken waar de soort blijkbaar nog leeft (het westen en noorden) lijkt waardevol te zijn als we een helderder inzicht willen krijgen op de overvloed van deze soort en zijn huidige status.

Bovendien zouden er waarnemers fulltime moeten worden ingehuurd om meer precieze biologische gegevens te krijgen, daarom proberen we nu een netwerk van lokale informanten en waarnemers op te zetten. Dus hopen we meer precieze informatie te verzamelen over de grootte van het verspreidingsgebied, het populatieverloop en –aantal zowel als de ecologische eisen van de Geelmasker papegaai.

Donaties voor fondsen voor de veldonderzoeken voor de Geelmasker papegaai worden dankbaar in ontvangst genomen door de World Parrot Trust.

De Canadese World Parrot Trust hoofdsponsor voor de bescherming van de Keizer amazone in Dominica (pag. 6-7)

door Sandra Metzger, directeur Canadese World Parrot Trust

In het novembernummer van PsittaScene beschreef Dr. Paul Reillo, directeur van de Rare Species Conservatory Foundation (RSCF), de samenwerking tussen RSCF-Dominican Forestry en Wildlife Division m.b.t. het beschermingsprogramma voor papegaaien. Dit houdt in veldonderzoek

naar de twee inheemse soorten van Dominica – de Keizer amazone of Sisserou *Amazona imperialis* en de Roodkeel amazone of Jaco *Amazona arausiaca* zowel als een strategisch herstelplan voor de Sisserou, de grootste amazone ter wereld en één van de zeldzaamste.

Kortgeleden heeft dit programma een belangrijke financiële ondersteuning ontvangen van de Canadese World Parrot Trust (CWPT). In augustus 2001 ontving CWPT een gift van CAN\$90.000 (ca. US\$58.500) van de Donner Canadian Foundation. Deze gift werd speciaal voor het Dominicaanse

beschermingsprogramma gegeven waarvan 15% door CWPT werd behouden. Vanwege de positieve relatie tussen CWPT en RSCF en het effect van de gift, kreeg CWPT een aanvullend bedrag van CAN\$250.000 (CA. US\$162.500) van de Donner Canadian Foundation in januari van dit jaar. Deze gift kwam tot stand opeen interessante wijze. De Donner Canadian Foundation is een privé-organisatie die geen aanvragen voor fondsen accepteert. Ze gaan zelf op zoek naar projecten om te sponsoren en wilde een nieuwe liefdadigheid om aan te doneren in Canada, vooral één die te maken heeft met bescherming. Mr. Nick Roosevelt, één van de Trustees van de Donner Foundation, woont in Florida vlakbij RSCF. He nam contact op met RSCF om wat over hun werk te weten te komen en was onder de indruk van het Dominica programma. Omdat CWPT het voorheen gesteund had d.m.v. RSCF (met een gift van de Highbury Foundation in Vancouver), besloot de Donner Foundation contact op te nemen met CWPT over verdere fondsenmogelijkheden. Dit heeft bewezen een zeer effectief donatieprogramma te zijn omdat zowel RSCF als CWPT zeer lage administratiekosten hebben en de grootste meerderheid van de fondsen gaan direct naar het veldwerk. In feite was CWPT niet van plan 15% van de gift te houden, maar wilde zoveel mogelijk naar het project sturen. Echter, de Donner Foundation stond erop dat CWPT wat zou reserveren voor administratiekosten, om andere projecten te steunen en te proberen hiervoor nog meer fondsen te werven en andere initiatieven.

In de zomer van 2001 Wayne Davey (CWPT Trustee) en ik bezochten RSCF terwijl we op vakantie waren om onze nieuwe werkrelatie te bespreken. Omdat CWPT in het verleden RSCF had gesteund, was het goed om Dr. Paul Reillo en Karen MacGovern (curator van RSCF) persoonlijk te ontmoeten en te zien hoe dicht hun filosofie aansluit bij die van ons. RSCF is een non-profit organisatie bedoeld om de biodiversiteit d.m.v. essentiële beschermingsprogramma's gesteund op gezonde wetenschap. RSCF gebruikt het "vlaggenschip" concept om hoogstaande, speciale soorten te identificeren en te beschermen en het ecosysteem dat ze vertegenwoordigen. Eén van de dingen die Wayne en ik het

beste vonden aan de RSCF filosofie is hun gewoonte om samen te werken met de lokale regeringen om er zeker van te zijn dat de projecten niet alleen de steun hebben van de regering, maar waarschijnlijk doorgaan in de toekomst met of zonder de aanwezigheid van de RSCF. Sinds 1997 heeft RSCF en de Dominicaanse regering samengewerkt om de Dominicaanse papegaaien te onderzoeken en de Sisserou te beschermen. Hoewel het ministerie van Milieu de papegaaien constant heeft gevolgd sinds 1981, ontbrak het aan effectieve methoden om de parameters van de populatie van de vogels te bepalen. Door samen te werken met het ministerie, is RSCF in staat geweest hen te helpen met het uitwerken van effectieve controletechnieken door gebruikmaking van Global Positioning Systeem (GPS) en Geographic Information Systeem (GIS) technologieën.

Het geld dat CWPT heeft gedoneerd aan het Dominicaanse project is op verschillende manieren gebruikt. Fondsen van de eerste donatie gingen naar steun voor het team om de papegaaien te observeren. Subsidiegeld werd gebruikt om het veldteam in dienst te nemen omdat teamleden met verlof waren. Het geld van de eerste beurs werd ook gebruikt om een nieuwe 4W-drive te kopen voor de afdeling boswachterij. Vanwege de onbegaanbare wegen in Dominica en de steile topografie is veilig, betrouwbaar vervoer cruciaal voor het team om hun studieplaatsen te bereiken. RSCF gebruikt het geld van de tweede beurs om 10.000 acres aan bufferzone toe te voegen om het Morne Diablotin National Park te begrenzen. Dit is een gebied dat op dit moment wordt gebruikt voor landbouw en ook wordt gebruikt als foerageergebied door zowel de Sisserou *Amazona imperialis* als de Jaco's *Amazona arausiaca*.

Deze buffer zal meer bescherming bieden aan het enige parkgebied dat gemakkelijk toegankelijk is voor het publiek en zal overduidelijk het verschil tussen de kwaliteit van het beschermde land aan de ene kant van de weg en het landbouwgebied aan de andere kant belichten. Het restant van de tweede beurs zal worden gebruikt om twee appartementen in het lager gelegen deel van het nieuwe park Visitor Centre af te ronden en te in te richten. Deze appartementen zullen worden gebruikt als

basiskamp voor het papegaaienteam en andere onderzoekers als ze hun veldwerk doen, zodoende de noodzaak voor een rit van één uur heen en terug van het hoofdkwartier van de boswachterij naar het Morne Diablotin National Park. Toekomstplannen vragen om een fulltime boswachter die gestationeerd wordt in één van de appartementen om een betere controle van het park en meer patrouilles in het gebied dat bereikbaar is voor het publiek.

Zoals ik al zei, stond de Donner foundation erop dat CWPT 15% van het beursgeld achterhield. Hun instructie was om een deel van dit geld te gebruiken voor CWPT Trustees actief te betrekken bij het Dominicaanse programma. In oktober 2001 bracht Wayne Davey een week door in Dominica met Nick Roosevelt en zijn gezin en met Paul Reillo. Het doel van deze trip was voor Nick de kans om een vertegenwoordiger van de CWPT te ontmoeten en voor Nick en Wayne om het boswachtersteam te ontmoeten en bekend te raken met het beschermingsprogramma. In april van dit jaar reisde ik met Paul naar Dominica om een week in het veld door te brengen met het papegaaienteam. Die week was één van de meest prettige en uitputtende week in mijn leven.

Dominica is een erg mooi, ongerept, heuvelachtig eiland. Ca. eenderde van de 450 m² is beschermd of als natuurreservaat of als nationaal park. Bergen bestrijken ruwweg 75% van het eiland. Het grootste deel van mijn tijd op Dominica bracht ik door in en rondom het gebied van het Morne Diablotin National Park. Ik werkte zowel met Paul en als met Stephen Durand (leider van het boswachtersteam) met observeren van de Sisserou en de Jaco.

Terwijl ik op Dominica was, was Lars Lepperhof er ook met vakantie om het project zelf te zien. We brachten de eerste dag door in het gebied van het Syndicate natuurspad, het enige parkgebied dat gemakkelijk toegankelijk is voor het publiek en een actief gebied voor de zowel de Sisserou als de Jaco als nest- en foerageergebied. Tijdens de ca. 1½ die we op een uitkijkpost doorbrachten, zagen we zo'n dozijn Jaco's en twee Sisserou boven de Picard River vallei foerageren. Dit aantal is typisch wat men mag verwachten te zien van deze twee soorten.

Populatieschattingen van de Sisserou staan op ~150 vogels met een lokale populatiedichtheid van die nauwelijks boven de vijf vogels per 1000 acres uitkomen. De Sisserou is een erg schuwe vogel en de twee vogel die ik de eerste dag zag, waren de enige Sisserous die ik tijdens mijn hele reis gezien heb (hoewel ik er een paar heb gehoord). De populatie van de Jaco wordt geschat op ~800 vogels en het is normaal ze te zien foerageren in groepjes van wel 30 stuk per keer. Het is een soort die avontuurlijker is, meer in groepjes leeft en toleranter ten opzichte van menselijke activiteit.

De rest van de week werd doorgebracht met Paul, Stephen en Lars trekkende door verschillende gebieden van het Morne Diablotin National Park en omliggende gebieden om actieve Sisserou en Jaco nesten te vinden en te observeren. Trekken door Dominica is niet zo eenvoudig. Het terrein is steil en ruw, en

“paden” veeleisend en erg modderig (hoewel het het begin van het droge seizoen was, hadden we elke dag regen). Aan het eind van de week deden mijn benen voortdurend pijn! Het papegaaienteam gebruik een scala aan observatietechnieken. We verdeelden onze tijd tussen trekken door gevarieerde gebieden, luisterend en zoekend naar papegaaien, en bomen observeren die in het verleden actief waren om uit te vinden of ze gebruikt werden en door welke soort.

Paul en Stephen gebruikten ook speciale videoapparatuur om twee nesten te inspecteren, die voorheen gebruikt werden door Jaco's. Het team gebruikt een bepaald gemakkelijk systeem om van de nesten van de Jaco de tijd en het succes uit te vinden van een bepaald nestseizoen. Van wat we zagen toen we er waren leek het nestseizoen laat dit jaar.

Omdat we wat activiteiten rond nestplaatsen zagen en van sommige nesten dachten dat ze actief waren, de meeste tijd zagen we de vogels foerageren. Dit kon te wijten zijn aan een combinatie van een erg nat “droog seizoen” dit jaar, een overvloed aan fruit uit regenwoud en een totaal herstel van de vegetatie tengevolge van het droogterecord van afgelopen jaar. Dus wat houdt de toekomst in voor de Sisserou en het Dominicaanse project? Hopelijk is de toekomst gunstig. De CWPT kijkt uit naar een voortzetting van de fondsen met zowel RSCF als de Donner Canadian Foundation en ik hoop op een kans om tijd te kunnen doorbrengen met het hoog getalenteerde en toegewijde papegaaienteam in Dominica.

Vogels in gevangenschap wijzen de weg naar bescherming? (pag.8)

door Joanna Eckles, administrateur van WPT-USA

Temidden van een verweerd rotsachtig toneel doet een vage tekening van roze en grijs een publiek van honderden mensen naar adem snakken. Plotseling bevindt zich een vrolijke Rosékaketoe *Eolophus roseicapillus* midden op het toneel. ‘Floyd’ (Pink Floyd) leeft in Minnesota Zoo, een vertederend lid van de World of Birds show menagerie. Op de hand van de trainer zet hij zijn kuif op en roept een groet – een fanfare op hoge toon. Vraagt: ‘Ben je klaar?’ zijn hele lichaam schudt ‘ja!’ dan gaat Floyd naar het publiek om een dollarbiljet te halen uit de uitgestrekte hand van een vrijwilliger met opengesperde ogen. Hij pauzeert even, een zijdelingse blik op zijn doel, vliegt dan zonder inspanning naar het toneel waar hij enthousiast het biljet in de zak van de vogeltrainer stopt.

Goede vogelprogramma's op educatiegebied zijn er om het publiek te vertellen over vogels en andere dieren, hun habitats en hun toestand in het wild. Dieren in gevangenschap helpen in toenemende mate mensen in contact te brengen met landen en schepselen uit een ver land. Natuurlijk gedrag zoals klankkleur, vliegen en foerageren worden voor een aanwezig publiek tentoon

gespreid om interesse in vogels en bescherming te wekken. Dus waar past een papegaaie die een dollar wegpikt in? Dit populaire gedrag is ‘apporteren’ waarbij een vogel wordt getraind om ergens iets op te pakken en ergens anders neer te leggen. Het hoeft niet persé een dollarbiljet te zijn. In zijn veelomvattende ervaring met het jaarlijkse programma in de dierentuin, heeft Floyd een aantal huwelijksaanvragen gedaan – perfect een dure diamant aanbiedend aan argeloze dames. Het geeft niet wat de lading is, de routine is gegarandeerd plezier voor de menigte. Maar de trainer van de Minnesota Zoo waren niet echt tevreden. Afgelopen zomer hernieuwden ze de routine van het dollarbiljet met in achtneming van het sterke beschermingsaccent van de rest van de show. Floyd doet nu de gebruikelijke fanfare maar hij heeft een toevoeging – een snelle trip naar een donatiebus toont bezoekers waar ze hun dollars voor bescherming in kunnen doen. De boodschap is passief maar de bezoekers van de show worden gestimuleerd er op te reageren. In de loop van het jaar heeft de vogelshow van Minnesota Zoo \$10.000 opgehaald voor de Hyacinth ara's.

Het effect van shows zoals deze uit te vinden kan moeilijk zijn. Reacties, waarderingen en grapjes wat betreft bezoekers zijn erg positief maar moeilijk te bepalen. De menigte is divers en van korte duur. Ze hebben een gevarieerd interesseniveau en kennis en wat ze hebben geleerd of hoe het hen heeft geraakt is bijna niet te peilen. De ingezamelde dollars voor bescherming zijn een bewijs dat goede programma's zoals deze werken. De Minnesota Zoo is niet de enige. In Paradise Park in Engeland waar het hoofdkwartier van de WPT is, heeft een toegewijd team altijd fondsenwerving als prioriteit gesteld. Jarenlang hebben ze in hun roofvogelshow hun bezoekers aangespoord te geven aan bescherming. Nu met een tweede show die een variëteit aan vrijvliegende vogels tentoon spreid, zijn ze een kleine strijdkracht geworden in het verzamelen van dollars voor bescherming. Een Goffini kaketoe *Cacatua goffini* (Madge voor haar vrienden!) haalt één voor één 5x £1 op om te laten zien dat goed besteed geld goed voor bescherming is. Terwijl ze iedere munt pakt, vertelt de trainer wat je voor £1, £2, £3 en £4 kunt ‘kopen voor bescherming. Ze schetsen een levendige

plaatje van een Lear's ara bedreigd door de overbegrazing van vee. "Met vijf pond zijn ze in staat een zaailing van een Licuri palmboom te planten en het eenvoudig te omheinen tegen vee en geiten, om hem zodoende te laten groeien tot wasdom". Na de vaste voordracht van de Goffini, wordt het publiek uitgenodigd om in de rij te gaan staan om hun munten te laten ophalen door de Rosé's 'Billie' en 'Rosie' om in de donatiebus van de WPT te laten deponeren. En in de rij staan doen ze – wel zo'n 97 per dag. Dat is bijna 50 trips voor deze twee hardwerkende Rosé's. Ze keren enthousiast terug naar de stroom bezoekers tot de laatste vertrekt. Toen ik sprak met David Woolcock, curator van Paradise Park, stonden ze op het punt de £ 18.000 door donaties te overschrijden die deze vogels sinds 1998 hadden binnengebracht.

Adelaide Zoo (beschreven in PsittaScene no.50 februari 2002) heeft meer dan US\$10.000 voor de Grote soldatenara's *Ara ambigua* binnengehaald. Ze hebben dit gedaan door hun show te richten op bescherming van ara's en bezoekers toe te staan ze te voeren en foto's te nemen met de showvogels tegen een kleine donatie.

Sommige shows kunnen zelfs op bredere schaal opereren. Natural Encounters Inc. (NEI) geleid door Steve Martin, heeft gereisd met zijn eigen show en al 3 decennia geholpen anderen over de hele wereld shows op te zetten. Langs deze weg hebben ze duizenden geïncasseerd voor bescherming. NEI shows hebben, waar zo ook zijn, altijd een sterke beschermingsboodschap gebracht d.m.v. een fantastische stoet vogels, die allemaal hun natuurlijk gedrag vertonen. Natural Encounters voorstellingen zijn duidelijk simpelweg geïnspireerd op de kwaliteit van de show en zijn boodschap. Maar Steve gebruikt ook de "dollarbiljet regel" om rechtstreeks fondsen van welwillende deelnemers op te halen die een souvenir krijgen als tegenprestatie voor hun \$20 biljet (ja, \$20). NEI trainers, zoals de meeste trainers, beantwoorden vragen uit het publiek na het programma. Onder tussen accepteert 'Indigrover', een Hyacinth ara *Anodorhynchus hyacinthinus*, vriendelijk donaties. En hij neemt duidelijk geen munten aan! Sinds 1988 heeft NEI, met behulp van Indigrover, verschillende Rosé's, bonte kraaien en anderen vogels, meer dan

\$200.000 voor beschermingsprojecten op verschillende continenten binnengehaald. Bijna \$35.000 is naar de WPT gekomen voor onze toegewijde fondsen voor Afrikaanse Grijze roodstaarten *Psittacus erithacus*, Hyacinth ara's, Grote Soldaten ara's, Palmkaketoes *Probosciger aterrimus* en Lear's ara *Anodorhynchus leari*.

Misschien heb je 'slechte' programma's gezien met prachtige en intelligente vogels die onzinnige trucjes uithaalden vergezeld gaand van nietszeggende verhalen. Jammer genoeg bestaan deze programma's. Hopelijk zullen de inspirerende voorbeelden van de Minnesota Zoo, Paradise Park, Natural Encounters en Adelaide Zoo een nieuwe norm aanmoedigen. Met behulp van de trainers treden gevangen vogels, zoals Floyd, Madge en Indigrover, voor het voetlicht om hun wilde evenbeelden te helpen. Ze roepen waardering en interesse, medeleven en actie op en hun invloed levert reële dollars op voor bescherming.

World Parrot Trust, Hoogtepunten van 1989-2002 (pag. 9-12)

De World Parrot Trust werd opgericht door Paradis Park, Hayle Cornwall in januari 1989. De oprichters waren Mike en Audrey Reynolds, internationaal dierenarts Andrew Greenwood en curator David Woolcock. Rosemary Low, befaamd auteur van veel papegaaiboeken, stemden in om redacteur te worden van het tijdschrift PsittaScene.

De vastgelegde doelen van de Trust waren en zijn nog steeds:

- het overleven van papegaaensoorten in het wild.
- Het welzijn van vogels in gevangenschap wereldwijd.

Paradise Park leverde £ 10.000 om van start te gaan, plus gratis kantooruimte en faciliteiten, en veel gratis werk van het personeel van het park. Terwijl de jaren voorbijgingen en het ledenaantal groeide naar duizenden, was steun aan papegaaibeschermting en welfare werk wereldwijd mogelijk. 12 Internationale trustees staan hier afgebeeld en een voortreffelijk wetenschappelijk adviescomité begeleidt de WPT activiteiten.

Deze publicatie is bedoeld om een beeld te geven van de hoogtepunten van de inzet die de World Parrot Trust heeft gedaan om de papegaaen te redden.

Spix's ara 1990 – WPT fondsen helpen de laatste vogel te vinden in het wild

Er werd door ICPB (nu Birdlife International) aan ons gevraagd om te helpen met 40% van de benodigde fondsen om een expeditie te sturen om naar overgebleven Spix's ara's in het wild in Brazilië te zoeken. De laatste vogel werd ontdekt en teamleider Tony Juniper heeft nu een boek geschreven over de dreigende verdwijning van deze vogel, veroorzaakt door illegale vangst en export van de vogels naar rijke verzamelaars in Zwitserland, de Filipijnen en Spanje. Een officieel comité voor herstel van de Spix's ara is recentelijk mislukt. Er zijn geen vogels meer in het wild, maar wereldwijd 60 in privéhanden. Tragisch genoeg zijn deze allemaal familie van elkaar; velen zijn broer en zus. De toekomst van de soort ligt voornamelijk bij de eigenaren van de grootste groep, bij Birds International, Manilla. De World

Parrot Trust is altijd bereid geweest al zijn expertise op avicultuur, veterinaire en biologische gebied te geven voor herstel van deze kritisch bedreigde soort.

De WPT educatie bussen 1992, 1993, 1995 en 1997

Het oorspronkelijke idee kwam van Paul Butler van RARE, die vroeg of we een papegaaibus konden leveren voor het Caribisch eiland St.Lucia. Deze bus was bedoeld om over het hele eiland te trekken, om scholen te bezoeken en andere locaties, om het verhaal te vertellen van de bedreigde St.Lucia papegaa *Amazona versicolor* en wat te doen om hem te redden van uitsterven. Ons team op Paradise Park, geleid door David Woolcock en Nick Reynolds, kochten een gebruikte bus en rustte hem uit met modellen, videoprogramma's en ander educatiemateriaal, verscheept hem per bananenboot en overhandigde hem aan het personeel van het ministerie van bosbouw van het eiland. Het werd een groot succes en resulteerde in de levering van zelfde bussen voor de omliggende

eilanden Dominica en St. Vincent en ook voor gebruik in Paraguay.

Deze opmerkelijke prestatie zorgde ervoor dat Paradise Park en de World Parrot Trust werden gekozen door het BBC Wildlife Magazine als winnaar van de "Zoo Conservation Award for Excellence". London Zoo werd tweede.

Lear's ara 1990 tot heden

Aan het begin van onze historie kwamen we in contact met Charles Munn, befaamd als leidinggevend expert op het gebied van de ara's. We konden zijn werk voor de Hyacinth ara's *Anodorhynchus hyacinthinus* steunen en later met het veelomvattende project van de Lear's ara *Anodorhynchus leari*. De habitat van deze ara's was tot 1978 onbekend en van de resterende aantallen werd gedacht dat het er maar 60 waren. We hebben het werk van de BioBrasil Foundation in NO Brazilië voortdurend gesteund en nieuwe ontdekkingen van andere populaties brengt het totaal op zo'n 250 vogels. Dit jaar hebben we illegale vangst kunnen voorkomen en niet minder dan 30 kuikens vlogen uit op de Sierra Branca site.

Onderzoek van de habitat van de Zeegroene- of Blauwgrijze ara 1999

In 1998 werd Charles Munn door Sheikh Al Thani gevraagd een onderzoek te doen naar het historisch gebied van de uitgestorven Zeegroene ara *Anodorhynchus glaucous* in Brazilië. Zowel bevestiging van het verlies van de Zeegroene ara, als het onderzoek was van onschatbare waarde door het voortbrengen van deskundige en oorspronkelijke informatie van ornithologen. Deze informatie, over verlies van habitat, vangst voor de dierenhandel en andere resultaten, zullen bijdragen aan de bescherming van de soorten als Lear's, Spix's, Blauwkeel en andere ara's. Er is een video gemaakt die de conclusies van dit onderzoek weergeven.

Goffini kaketoës 1993

Er keerde een Tv-ploeg terug van filmen op het Indonesische eiland Tanimbar en meldde aan WPT dat zo'n 700 Goffini kaketoës *Cacatua goffini* in kooien werden gehouden zonder stropers. Deze kaketoë was juist aan de lijst van bedreigde soorten van CITES Appendix I toegevoegd en we gebruikten onze contacten in het gebied om de stropers te

betalen voor het vrijlaten van de vogels in een geschikt bosgebied. We vonden dat dit een taak van WPT was.

Parrot Action Plan 1995 tot 2001 – WPT onderschrijft en is co-uitgever van het Action Plan samen met IUCN

In 1992 werd een voorgaande poging om een Parrot Action Plan te maken opgegeven, vanwege de onenigheid onder leidende internationale papegaaient experts. In 1995 werd de WPT hulp aangeboden van British Airways Assisting Conservation om vertegenwoordigers vanuit USA, Australië en Europa te laten overvliegen voor een vergadering in Londen met als doel opnieuw een overeenstemming te bewerkstelligen om een nieuw Action Plan af te ronden en uit te geven.

De vergadering had succes en de WPT werd gevraagd de verantwoording voor de coördinatie van de voortgang en fondsenwerving voor het plan op zich te nemen. Dit was een aanzienlijk en lang project, maar uiteindelijk in 2001 maakten de auteurs, Noel Snyder, Alejandro Grajal, Phil McGowan en Jamie Gilardi, het werk af en het werd gepubliceerd in samenwerking met IUCN (de wereld beschermingsorganisatie) en de WPT. Het Parrot Action Plan is nu het definitieve document waarop de 98 bedreigde soorten gecatalogiseerd staan, met aanbevelingen voor hun bescherming over een periode van vijf jaar. Het is door veel organisaties en personen geraadpleegd en staat op internet van de WPT website www.worldparrottrust.org. John Cleese heeft geholpen met een video om het Action Plan te presenteren en er werd veel aandacht op TV en in de media aan gegeven.

WPT in Australië, Roodstaart Zwarte Kaketoë 1994 tot 1997

De wereldberoemde auteur Joseph Forshaw (zie Parrots of the World door Forshaw en Cooper) heeft de Trust bijgestaan sinds de beginjaren. Hij heeft in ons wetenschappelijk comité gezeten die aanvragen voor fondsen bekijkt en in 1994 stelde hij voor dat we fondsen zouden geven voor een project in het zuiden van Australië om een resterende populatie van de bedreigde ondersoort van de Roodstaart Zwarte kaketoë *Calyptorhynchus magnificus* te helpen beschermen. We steunden de vastlegging en bewaking van deze soort drie jaar lang.

Toen werd de verantwoording overgenomen door de staatsregering van Zuid-Australië en Victoria en duurt heden ten dage nog voort.

Palmkaketoë 1999 tot 2002

Door te werken met een top expert op papegaaengebied, Dr. Stephen Garnett raakten we bekend met het belangrijke veldonderzoek over de status en biologie van de Palmkaketoë *Probosciger aterimus* in Cape York, noordelijkste puntje van Australië. Dit werd geleid door Steve Murphy en meer fondsen waren dringend nodig. We stemden toe om dit voor drie jaar te doen en kortgeleden hebben we ingestemd met nog een s vier jaar. Voorheen was er weinig bekend over deze spectaculaire vogel, maar de nu verzamelde kennis zal de soort helpen in zowel Australië als Papua Nieuw Guinea.

De toestand van de Grijze roodstaart 1996 tot heden

Honderden jaren lang zijn er Grijze roodstaarten *Psittacus erithacus* uit West Afrika weggehaald om als huisdier in Europa en elders te worden gehouden. Ze staan bekend als de best sprekende papegaaën en kortgeleden heeft de komst van luchttransport tot resultaat gehad dat honderdduizenden hiervan zijn gevangen en geëxporteerd, de meesten illegaal. De aantallen zijn zó groot dat de WPT geïnteresseerd raakte in het bestuderen van de soort in het wild met het denkbeeld dat ze waarschijnlijk zouden uitsterven in het wild. Dit moet een vreselijke mogelijkheid zijn, met in gedachte de enorme aantallen trekduif en de Carolina parkiet, die allebei uitstierven in de USA in een paar jaar tijd.

We steunden deels een expeditie van Diana May van de Universiteit van Arizona naar Centraal Afrika. Dit had als resultaat een eerste geluidsopname over de Grijze roodstaarten en zijn leefwijze; dit is gepubliceerd in PsittaScene en een nieuwe WPT video over deze soort in gevangenschap en in het wild is beschikbaar.

De WPT is hevig gekant tegen de vangst van welke papegaaï dan ook uit het wild en leidt een campagne om de Europese Unie te vragen een totale ban uit te brengen op de import van vogels in de EU. In 2002 steunden we tevens het werk van Dr. Usongo in Kameroen met als doel het voorkomen van een jaarlijkse vangst van 15.000 Grijze roodstaarten. WPT zal

doorgaan om alles te doen voor deze soort en zal blij zijn met fondsen van iedere geïnteresseerde die wil helpen.

Op zoek naar de Roodkeel lori, Fiji 2001 tot 2002

In 1998 werden we door onze vriend Michael Dibben, toenmalige Britse consul in Fiji, uitgenodigd om ons te interesseren voor de papegaaien op de eilanden. In nauwe samenwerking met de National Trust van Fiji, stuurden we in 2001 Kirsty Swinnerton, voormalig lid van het Mauritius team, om een voorlopig onderzoek te doen. Ze rapporteerde dat een zoektocht naar de bedreigde Roodkeel lori *Charmosyna amabilis* de voorkeur had, en dit zes maanden durende project is nu afgerond. Verslagen hebben in PsittaScene gestaan. Jammer genoeg is de zeldzame vogel niet gezien, maar er werd meer informatie verzameld en er worden nieuwe onderzoeken overwogen. In het algemeen, met onze beperkte fondsen, proberen we ons te concentreren aan de frontlinie van de bescherming die papegaaien nodig hebben. Met het beslissen van onze prioriteiten, gaan we af op onze dertienjarige ervaring, onze directeur en zijn staf, ons wetenschappelijk comité en de aanbevelingen van het Parrot Action Plan.

Echo parkiet 1990 tot heden – het meest succesvolle beschermingsprogramma

We hebben altijd plezier gehad in een prettige relatie met de Jersey Wildlife Preservation Trust (nu Durrell Wildlife Conservation Trust) en in 1990 nodigden ze ons uit om te participeren in de financiële steun aan de Echo parkiet *Psittacula eques* op Mauritius. Toen waren er slechts zo'n 8 stuks over – dit zou een bijna onmogelijk probleem zijn geweest, ware het niet zonder Dr. Carl Jones en zijn voortreffelijke team uit Mauritius, Nieuw Zeeland, Canada en UK. We stopten veel van onze beperkte

middelen in het project en tegenwoordig overschrijdt het de £ 100.000, plus ca. £ 30.000 die we andere organisaties overhaalden te betalen.

Met een verzameling wetenschappelijk en avicultureel vernuftige initiatieven en een serie voortreffelijke handpofok experts, hebben Carl Jones en zijn vele enthousiaste helpers het totale aantal Echoparkieten gebracht tot op over de 150. De meeste zijn weer vrijgelaten in het beperkte bosgebied op Mauritius en veel van deze vogels broeden nu zonder enige hulp, behalve wat aanvullende nestboxen.

Een opmerkelijk succesverhaal, uniek in de wereld van bedreigde papegaaien. WPT is van plan zijn steun voort te zetten en nodigt u allen uit om ze te steunen in hun pogingen.

De 'Hodge' voliëre in Paradise Park 2002

De WPT heeft geprofiteerd van een aantal legaten die het mogelijk hebben gemaakt voor ons om ons werk uit te breiden en te dragen op een meer professionele wijze. Bv, de benoeming van onze wetenschappelijk gekwalificeerde directeur Jamie Gilardi is alleen mogelijk gemaakt door de legaten die we hebben gekregen.

Het grootste legaat was van het landgoed van Leonard en Sheila Hodge, bewoners van St. Agnes, Cornwall, UK. Dit was £ 104.000 (\$150.000). We wilden een herinnering voor de Hodges maken in Paradise Park, dus hebben zojuist een prachtige nieuwe voliëre afgemaakt -The Hodge Aviary – gereserveerd voor het huisvesten van ongewenste papegaaien. Dertig jaar lang heeft het park zoveel mogelijk van zulke vogels opgevangen, maar zijn accommodatie is geheel gevuld, dus een hele nieuwe accommodatie was erg welkom.

We willen deze gelegenheid aangrijpen om alle lezers te doen overwegen de WPT

in hun testament op te nemen. Een legaat aan de WPT is een uitstekende manier om dank je wel te zeggen voor het genoeg en de vervulling die papegaaien in onze levens brengen.

Financiële feiten US\$700.000 dit jaar binnengehaald

De mogelijkheid van de Trust om de papegaaien van de wereld te redden is voornamelijk gebaseerd op hoe succesvol we zijn in het binnenhalen van fondsen om onze educatieve en beschermingsactiviteiten te steunen. Tegenwoordig komt dit geld geheel en al van royale steun van onze leden, d.m.v. legaten en steun van privé-stichtingen. Vanwege de toenamen van legaten en stichtingsbijdragen kunnen we meer dan ook effectief steun geven aan projecten. De inkomsten van al onze afdelingen opgeteld voor het fiscale jaar 2002, hebben we meer dan \$700.000 binnengehaald voor de bescherming en het welzijn van papegaaien wereldwijd. Hoewel een globale economisch teruggang het moeilijk zal maken om dit niveau van gelden ieder jaar te handhaven, zijn we blij dat we deze soort bronnen en aandacht voor onze missie hebben kunnen aantrekken. De fondsen binnengehaald en gebruikt door WPT sinds 1989 is totaal nu £XXX (te verwachten, zie PsittaScene)

Hoe kunt u helpen

- wordt lid van de World Parrot Trust
- geef een donatie of legaat om de vogels te helpen
- leer je vrienden over de toestand van de papegaaien
- koop WPT goederen

Informatie www.worldparrottrust.org

Vertalingen Ria Vonk

Gedrag : Oh " mishandeling". (pag.14-15)

door Steve Martin

Op een dag hoorde ik iemand zeggen dat zij een "mishandelde" papegaai hadden gered. Vroeger wekten deze woorden gevoelens van verdriet en medelijden bij mij op.

Maar vandaag roepen zij alleen nog maar apathie en terughoudendheid op. Dit wil niet zeggen dat ik mijn passie voor papegaaien verloren heb; ik ben nog steeds diep begaan met hun welzijn en behandeling. Maar mettertijd hebben de woorden "mishandeling" en "redding" hun betekenis verloren. Misschien komt het doordat deze woorden zo achteloos te pas en te onpas gebruikt worden zonder de werkelijke betekenis van deze woorden te respecteren.

Ik kan nauwelijks een papegaaien internet site bezoeken, een artikel lezen, zelfs een groep enthousiaste papegaaien liefhebbers toespreken zonder de term " mishandeling " te horen in verband met huiskamerpapegaaien. Evenwel hoor ik zelden de details van de zogenaamde mishandeling. Ik weet dat er veel griezilverhalen zijn over papegaaien die geslagen worden, die moederziel alleen in donkere kelders gehouden worden, die een dieet voorgeschoteld krijgen dat tekortschiet in aangepaste voeding, enz. Deze voorbeelden van mishandeling moeten zeker aan de lijst van "papegaaienmishandelingen" toegevoegd worden. Er zijn nog ergere verhalen, veel te pijnlijk en buiten het bestek van dit artikel. Waarover ik het hier wil hebben zijn de andere gevallen van mishandeling; die gevallen waar de interpretatie van de term "mishandeling" gebrekkig gedefinieerd wordt en overgelaten wordt aan het oordeel van de verteller.

Ik heb nog nooit een definitie gezien van het woord "mishandeling" in samenhang met papegaaien. Er zijn geen standaardnormen voor het verzorgen en houden van papegaaien. Alleen het subjectieve oordeel van de papegaaienbezitter dicteert wat het beste en het juiste is voor de papegaai. Iemands begrip van de juiste zorg en huisvesting voor een papegaai kan gemakkelijk iemand anders begrip van mishandeling zijn. Wanneer iemand een aankoop in een dierenwinkel doet kan dat door iemand anders beschouwd worden als een "redding".

Mijn woordenboek definieert mishandeling als: het fysiek of psychologisch mishandelen van mensen en dieren. Deze definitie laat de vraag open vanuit welk perspectief de mishandeling wordt bepaald. Is alleen het menselijke perspectief als belangrijk te beschouwen? Indien dit zo is, zijn dan alle mensen gekwalificeerd om over de fysische en psychologische toestand van een papegaai te oordelen? Of, is het mogelijk om dit vanuit het perspectief van de papegaai te beschouwen wanneer we "mishandeling" evalueren. Kan men werkelijk bepalen wat een dier denkt of voelt? Is het gepast om het perspectief van de vogel te beschouwen of is het voldoende om alle handelingen met de beste bedoelingen van de mensen te rechtvaardigen? Waar wordt de lijn getrokken? Wie trekt de lijn?

Wat is het gevolg wanneer iemand deze lijn overschrijdt? Er zijn gewoon teveel vragen die niet kunnen beantwoord worden.

Misschien komt het daardoor dat de betekenis van de woorden "mishandeling" en "redding" zo vervaagd is.

Aangezien het zo moeilijk is om het mishandelen van papegaaien vanuit een menselijk standpunt te definiëren stel ik voor om mishandeling vanuit het standpunt van de vogel te beschouwen. De fysische en mentale toestand van de papegaai zouden goede indicatoren moeten zijn om mishandeling vast te stellen. Een vogeldierenarts is het beste bevoegd en geplaatst om de fysieke toestand van de papegaai te beoordelen. Veel papegaaienhouders hebben ook een bepaald gevoel ontwikkeld dat hen toelaat om fysieke tekenen van ziekte en stress bij hun dieren op te merken. De lichaamstaal van een vogel kan veel inzicht geven in zijn mentale toestand en zijn huidige geestsgesteldheid. Lichaamstaal kan gebruikt worden om het niveau van stress, onrust, gelatenheid, angst enz. te bepalen. Een hoog niveau, zoals van stress, zou kunnen duiden op mishandeling. Wanneer bijvoorbeeld de papegaai krijs, grolt, sist, en vertwijfeld probeert te vluchten dan is er vermoedelijk sprake van mishandeling.

Ik begrijp dat dit een nieuw idee is en dat het moeilijk aanvaard zal worden door

sommige mensen. Om dit idee ingang te doen vinden zullen veel mensen hun houding en handelingen moeten herzien wanneer zij met papegaaien werken. Sommigen zullen op nieuwe, positievere methoden moeten omschakelen wanneer zij met hun vogels werken dit om stress te vermijden. Het resultaat van deze positieve werkwijze zal heel vermoedelijk ertoe bij dragen tot een betere relatie met hun gezelschapspapegaaien. De praktijk een papegaai te domineren zal niet overleven in dit nieuwe tijdperk van positieve relaties. Relaties die in het verleden werden gestoeld op negatieve interacties zullen plaats maken voor een versterking van het goede gedrag, wat op zijn beurt zal leiden naar een aangename, meer genietbare en bevredigende relatie tussen vogel en mens.

Alleen Thuis.

Indien papegaaien het voor het zeggen hadden dan zouden de mensen gedwongen worden om hun relatie met hun papegaai te evalueren volgens nieuwe criteria. Bijvoorbeeld, een vrouw schreef recentelijk op het internet dat zij juist een mishandelde papegaai had gered uit een dierenwinkel en dat zij graag wou weten hoe zo'n vogel nu verzorgd moest worden, omdat dit haar eerste en enige papegaai was. Deze nieuwe papegaaienbezitster zal aangemoedigd worden om te overwegen wat vanuit het standpunt van de papegaai het meest voor de hand liggend is; het leven in de dierenwinkel of het leven bij haar thuis? Voor veel mensen is het de normaal dat de papegaai de dag alleen in zijn kooi doorbrengt wanneer zij uit werken zijn. Voor de papegaai is dit een geheel onnatuurlijke levensomgeving. Een papegaai is eigenlijk nooit alleen gedurende zijn hele leven, behalve wanneer het om een broedend vrouwtje gaat. Niettegenstaande dit, beschouwen weinig mensen het zogenaamd "redden" van het dier uit de dierenwinkel als een vorm van mishandeling omdat de bedoelingen van de eigenaar moreel gezond zijn. Zij verschaft de vogel een liefdevolle thuis, een fijn dieet en gezelschap.... voor vier of vijf uren per dag. Het is een ander standpunt als men weet dat de Natuur hierin heeft voorzien gedurende 24 uur per dag. Indien U deze situatie zou beschouwen vanuit het

standpunt van de papegaai, is het heel goed mogelijk dat de vogel zou kiezen voor een leven in de dierenwinkel tezamen met andere luidruchtige vogels dan voor een eenzame opsluiting in iemands thuis.

In dit nieuwe tijdperk waar papegaaien inspraak hebben in hun welzijnszorg, moeten de mensen aangemoedigd worden om hun manieren van behandelen en het tot stand brengen van een relatie te herzien. Op het internet werd een ander geval aangekaart n.l. een papegaai die houdt van de echtgenote en een grondige hekel heeft aan de echtgenoot. De echtgenoot werd enkele keren ernstig gebeten door de vogel vooraleer hij besloot om met deze vogel geen interactie meer te hebben.

De mensen die toegang hadden tot de internet site vonden dit onaanvaardbaar. Zij schreven dingen zoals: "Hoe kan hij dit dier negeren en daardoor het dier de interactie en het gezelschap ontzeggen waar het recht op heeft?" Een ander persoon schreef, "Dit is dierenmishandeling en de echtgenote zou haar echtgenoot moeten dwingen om de toenaderingspogingen verder te zetten niettegenstaande het bijten om zo de vogel te tonen hoeveel hij om het dier gaf." De een na de andere vroeg, eiste zelfs, dat de echtgenoot met het dier zou omgaan. Niemand nam het standpunt van de papegaai in. Het kwam me voor dat de papegaai enkel zijn natuurlijk instinct volgde en reageerde zoals de natuur het had voorgeschreven. Het dier had paarvorming met de vrouw en verdedigde zijn territorium tegen een indringer... een indringer die zich steeds opdrong met de vraag "kom zit." Vanuit het standpunt van de vogel was de echtgenoot zeker een mishandelaar. Ik vermoed dat de echtgenoot zichzelf mishandeld gevoeld heeft bij de niet aflatende druk om verder met het dier te blijven werken niettegenstaande de herhaalde en voorspelbare aanvallen van de papegaai.

In het nieuwe positieve tijdperk van gezelschappapegaaienbezitters zullen mensen gevoeliger worden voor de lichaamstaal van hun dieren. Zij zullen hun dieren niet dwingen om dingen te doen die zij niet willen of om naar plaatsen te gaan waar zij niet heen willen. Ik zag een tijdje geleden een man die rondparadeerde met een doodsbenaauwde papegaai tijdens een bijeenkomst van een papegaaienvereniging. De vogel vloog soms een eindje door de

zaal tot hij op de grond smakte met zijn gekortwielde vleugels. De man ging het dier telkens ophalen en ging terug naar zijn stoel. Het was mij en vele andere aanwezigen duidelijk dat dit arme dier halfdood van angst was door alle drukte in deze vreemde omgeving. De herhaalde vluchtelingen en het tegen de grond smakken waren voor mij nog meer onaanvaardbaar toen de man als verontschuldiging tegenover de groep gaf dat het dier nerveus was omdat het hier om een mishandeld dier ging. Niets is minder waar, dacht ik.

Voor sommigen is de term "mishandeld" een excuus om zich achter te verschuilen. Ik heb veel mensen dingen horen zeggen zoals, "mijn vogel praat niet, hij werd mishandeld." Of, "hij bijt mij constant, hij moet mishandeld geweest zijn." Ik kan niet ontkennen dat heel veel papegaaien te lijden hebben gehad door de mensen. Dikwijls zijn deze mensen verkeerd geïnformeerd geweest, goed menende mensen die niet beter weten. Droevig genoeg gaat het soms over mensen die het totaal onverschillig laat. Niettegenstaande wat er in het verleden met deze papegaai gebeurde kan het dier nog genieten van een comfortabel en aangenaam leven wanneer het de juiste zorg en aangepaste behandeling krijgt. Het probleem is dat er zoveel verschillende opvattingen zijn over wat is gepast en wat is ongepast.

De beste manier om te beslissen welke strategie de beste is wanneer er met een papegaai gewerkt wordt, is om het dier deel te laten nemen aan de beslissing. Begin met de negatieve tekens van stress, angst en onrust te herkennen evenals de positieve signalen van comfort, welbehagen en spel bij uw vogel. Om de beste strategie te kiezen om met uw vogel om te gaan steun steeds op de positieve benadering en vermijd de negatieve benadering. Voor veel mensen is dit moeilijker dan het toont.

In het verleden hebben de mensen de negatieve benadering steeds toegepast om hun zin te krijgen. Mensen zijn opgegroeid met gebruikmaking van tactloze technieken om gedrag te vormen en te veranderen. Deze cultus is ons aangeboren en moeilijk te veranderen. Om de zaken nog ingewikkelder te maken wekt een negatieve benadering soms de illusie van succes bij een papegaaienbezitter. Bijna iedereen kan zichzelf opdringen aan een papegaai, zeker aan een gekortwielde exemplaar, om een

zekere vorm van succes te boeken. De toegebrachte gedragsschade kan verstrekkende gevolgen hebben. Het is zeker zo dat het dier bepaalde verplichte gedragingen zal doen om negatieve gevolgen te vermijden, maar aan welke prijs? We zullen nooit weten welke psychologische gevolgen negatieve benadering heeft op papegaaien. Maar is dit risico het waard? Is het niet beter om positieve methodes te gebruiken om de vogels "toe te laten" om gewenst gedrag te tonen dan hen tot iets te dwingen? Het is zeker dat een beloning met een favoriet snoepje, een streling op de kop, of een prijzend woord beter is dan het dier te dwingen iets te laten doen uit angst of ongemak. Bovendien schept de positieve benadering een omgeving waarbinnen het dier wenst te presteren, het geeft betere resultaten en bevordert een beter relatie tussen vogel en mens. Voor eender welk gedrag of prestatie werkt positieve benadering beter dan een negatieve benadering. Zo simpel is het.

Alhoewel het occasioneel voorkomt is het moeilijk voor mij om te geloven dat iemand bewust een papegaai zou mishandelen. De meeste papegaaibezitters zijn zorgzame, verantwoordelijke mensen die alleen het beste met hun vogels voorhebben. Te dikwijls worden de papegaaienbezitters in de war gebracht door de grote aantallen elkaar tegensprekende informatie die beschikbaar is. Eén bron zegt: dwing uw papegaai om zich naar uw wensen te schikken, een andere bron zegt: gebruik positieve benadering om de beste relatie met uw vogel op te bouwen. Beide methodes geven resultaat. Niettegenstaande dat, zullen positieve methodes nooit in verband gebracht worden met "mishandeling."

Besluit

Het verleden is niet gelijk aan de toekomst. Het verleden van een papegaai is belangrijk maar toch niet zo belangrijk als het heden. De gebeurtenissen van vandaag zullen het verdere leven van uw papegaai bepalen. Vandaag is de perfecte dag om uw dier inspraak te geven door zijn lichaamstaal evenals inspraak in zijn verzorging en behandeling. Vandaag is de dag dat u de frustraties van uw gezelschappapegaai kunt verminderen en u beiden belooft kunt worden met een beter relatie.

De Hyacint Ara verdwijnt uit de WPT 12 (pag.15)

Als grootste en één van de mooiste gekleurde ara's, werd de Hyacinth ara één van de meest begeerde vogels in de avicultuur. Om zijn speelse aard en indrukwekkende postuur werd deze soort intensief weggevangen in zijn thuisland Brazilië hetgeen de papegaaienbeschermers alarmeerde en de vrees wekte dat dit dier tot uitsterven gedoemd zou zijn in de natuur net zoals zijn kleinere neef de Spix's ara (*Cyanopsitta spixii*).

Sedert 1987, werd als resultaat van een verbeterde en gehandhaafde wetgeving in Brazilië en werk van verschillende NGO's (Niet Gouvernementele Organisaties) deze vrees omgezet in een effectieve bescherming. Vele jaren heeft de Trust (WPT) zich toegespitst op het behoud en bescherming van deze soort in het wild

door de oprichting van het Hyacinth Fonds en door de studie van de biologie van deze ara te ondersteunen en de bescherming via het ecotoerisme te bevorderen. Vandaag vinden wij dat de soort - met aantallen van ongeveer 5000 dieren in het wild - voldoende hersteld is en dat we onze inspanningen nu op meer bedreigde soorten kunnen richten in Zuid Amerika en op andere plaatsen in de wereld. De Hyacinth ara wordt nog steeds bedreigd door de grootschalige vernieling van zijn leefomgeving voor sojabonenproductie, dat door mogelijke terugval van de wethandhaving zal het stropen vermoedelijk terug de kop op zal steken.

Onze hoop is echter dat dank zij de voortdurende beschermingsmaatregelen, de voorlichting, het ecotoerisme en andere be-

schermingsacties de soort zich verder zal herstellen en dat door zijn indrukwekkende verschijning mettertijd de hele regio beschermd zal worden.

Zodoende wordt de Hyacinth ara uit onze WPT12 verwijderd en in onze Parrot Portfolio ondergebracht, wat onze manier is om de aandacht te vestigen op onze groeiende verzameling succesverhalen over papegaaienbehoud/-bescherming.

Deze wijziging geeft ons nu de gelegenheid om de zwaar bedreigde Blauwkeelara in onze WPT12 op te nemen en ons te richten op hoogdringende beschermingsacties voor deze kleine populatie in Bolivia die op de rand van het uitsterven balanceert.

Inheemse cultuur en uitgeruide pluimen (pag. 16-17)

Door Avril Barton, een jarenlang lid en supporter van WPT

Nadat ik bijna 2 jaar lang uitgeruide pluimen heb verzonden aan de Noord Amerikaanse Zuni indianen heb ik recentelijk hun uitnodiging aangenomen om hen te bezoeken en reisde zes en halfduizend mijlen (ruim 4000 km) om de meest ongelooflijke tien dagen van mijn leven bij hen door te brengen om hun geloof en levenswijze te leren kennen.

De Zuni zijn één van de negentien Inheemse Amerikaanse Indianen die gevestigd zijn in noordwest Nieuw Mexico dichtbij de grens met Arizona en de steden Gallop en Grants, de dichtstbijzijnde stad is dertig mijlen (20 km) ver.

Generaties lang hebben de Zunis hun dorpen gebouwd dichtbij de Zuni rivier en de Corn Mountain - een heilige plaats waar de mensen veilig waren in vroegere tijden.

Zuni zijn de afstammelingen van préhistorische volkeren. Zij spreken hun eigen taal en hebben gebruiken en een geloof dat hen uniek maakt. Hun land wordt geregeerd door hun Ouderlingen en wordt een Souvereine Staat genoemd; deze grenst aan de landen van de Hopi, Acoma en Navajo indianenstaten.

Na rijp beraad besliste ik geen voorafgaande opzoekingen te doen maar van dag aan dag over hen te leren. Ik werd opgehaald door Steve Albert directeur van het Natural Resources Department, en we

reisden honderddertig mijl (86 km) langs Route 66.

Dit was fantastisch omdat het mijn tijdperk was van muziek en film. Ik werd naar Red Rock Canyon gebracht waar John Wayne de meeste van cowboy films opnam en toen waren we werkelijk in de woestijn. Voor iemand die gewoon is aan straatlantaarns elke 6 meter is het een echte cultuur schok, maar nu verwachtte ik Tee-Pees te zien.

Mijn eerste blik op Zuni was Corn Mountain, een roodgouden rotsformatie die de Zuni staat bewaakt, dit was zo indrukwekkend dat men zich verwonderd afvraagt hoe de natuur zoiets kon scheppen vanuit een plat landschap. We gingen naar het Natural Resources Department waar ik kennis maakte met het personeel en van hen vernam hoe zij de pluimen sorteerden voor de verschillende "Kiva" leden (religieuze groepen) en hun toepassingen. Verschillende pluimen zijn nodig voor verschillende ceremonies op verschillende tijdstippen in het jaar, de ara en papegaaien pluimen zijn het meest gezocht. Alle veren worden gebruikt tot zelfs de kleinste donspluimpjes waarmee zij de kleinste openingen in hun ceremonie kleding opvullen of waarmee zij hun gebedsstokken met versieren.

Ik vroeg hun hoe het kwam dat de pluimen zo zeldzaam waren en of zij hun ceremoniële kleding niet hergebruikten, zij

vertelden mij dat deze niet alleen de verschillende goden vertegenwoordigden, maar dat zij geloofden dat deze de reïncarnatie waren van de verschillende goden, en naargelang welke ceremonie uitgevoerd werd dat het kostuum moest begraven of verbrand worden zodat hun goden de volledige natuurlijke kring doorliepen en terug tot leven zouden komen bij de volgende ceremonie.

De "Aswani" groep had die avond een welkomstdans voor mij georganiseerd die op het binnenplein van het hotel na het diner waar ik veel Zuni indianen leerde kennen die kennis kwamen maken met "La La Oka"- mijn Zuni naam gegeven door het hoofd van de Raad - wat betekend "Veder Vrouw", een afleiding van een van hun goden n.l. "Het Pluimkoord Meisje".

De tijd vloog veel te snel voorbij. Een bezoek aan het cultuurcentrum om hun stammengeschiedenis proberen te leren, ging samen met een bezoek aan hun begraafplaatsen die dateren van 1300 toen de Spanjaarden ze voor het eerst ontdekten, werd aangevuld met bezoeken aan hun school om met de kinderen over het behoud van het regenwoud te praten, gesprekken met de volwassenen over het werk van de World Parrot Trust, en bekwam dat zij een bijdrage zouden leveren aan onze US afdeling in ruil voor al de pluimen die zij van over heel de wereld ontvangen om hun

cultuur in stand te houden. Het bezoek aan hun hospitaal mag ik niet vergeten dat zeer vergelijkbaar is met onze hospitalen en werkelijk het neusje van de zalm is en dat volledig gefinancierd wordt door de Zuni bevolking.

Een van mijn levendigste herinneringen zijn de bezoeken aan het roofvogel opvangcentrum waar zowel witkopzeearenden (bald eagles) en steenarenden (golden eagles) worden opgevangen, dit zijn meestal verkeersslachtoffers en ongevallen met hoogspanningslijnen die pootbeschadigingen veroorzaken en die het overleven in de vrije wildbaan onmogelijk maken. Ik bezocht dagelijks het opvangcentrum en kwam op zeer vertrouwelijke voet te staan met "Olo"- het Zuni woord voor goud (golden)- een vrouwelijke steenarend van over de 5 kg zwaar. Om zo'n machtige wilde vogel op Bij onze terugkeer in Zuni land, midden de zonnige namiddag, werden we begroet door een Oudere in volle ceremoniële kleding die de steenarend zegende, en haar reinigde langs de wegkant met ceremonieel maïsmeel vooraleer zij binnengebracht mocht worden in Zuni land. Enkele minuten daarvoor hadden we over de wereldbeker gediscussieerd en weddenschappen afgesloten over de winnaar.

Op de laatste dag van mijn verblijf mocht ik de drie overblijvende "Bow Chiefs" ontmoeten, twee ervan waren vanachter in de tachtig, de andere was midden de zeventig. Er werd me uitgelegd dat de Zuni nooit een oorlogszuchtig volk was en dat de

mijn arm te hebben en om haar, haar prooi voor mijn ogen zien op te eten maakte dat ik mij zeer klein voelde.

Een ander onvergetelijk zicht waren de nachtelijke ceremoniële "Shalako" dansen. De Shalako zijn de Zuni boodschappers die zowel verwelkomen en afscheid nemen van de jaargetijden, de andere goden en eveneens om regen smeken. Gewoonlijk mogen niet Zuni personen deze rituelen niet bijwonen, maar ik werd door de Zuni vrouwen meegenomen om samen met hen door de vensters van de zeven Kiva verblijven, die betrokken zijn in hun lente festivals, toe te kijken net zoals de stamvrouwen hebben gedaan gedurende honderden jaren.

Het was zeer gemakkelijk om de twintigste eeuw te vergeten met alleen brandende fakkels, tromgeroffel, het ratelen van de gebedsstokken en de geluiden van de dieren Bow Chiefs er waren om hen te beschermen tegen hun vijanden zowel op aarde en als goden in de hemel.

Om een Bow Chief te worden was het nodig om een aartsvijand te scalperen, en aangezien zulke dingen nu niet meer kunnen, waren zij zeer bedroefd en bezorgd dat deze Kiva geen deel meer zou zijn van hun stamleven zeker wanneer zij allen gestorven zouden zijn dan zou er niemand meer zijn om deze twee rituelen uit te voeren om hun beeld in de hemel te laten heropleven. Toen er mij op gewezen werd dat het juist zestig jaar geleden was dat de jongste van de drie iemand scalpeerde om geïnitieerd te worden in de Bow Chief Kiva

en de goden die de dansers voorstelden. Dit alles gecombineerd met onder nul temperaturen eens het donker was en iedereen die uitsluitend Zuni sprak deed U werkelijk in een andere wereld belanden - dit was zeker niet het Amerika van Disneyland of New York.

Er ging geen dag voorbij dat ik niet verwonderd was over de natuurlijke mengeling van het verleden met het heden. We ontfermden ons over een jonge steenarend, aangereden terwijl hij zij prooi verorberde langs de wegkant en daardoor niet goed meer kon vliegen. De stammenraad vroeg me van deze vogel een naam te geven om mij te eren om mijn bezoek. Ik noemde haar "geluksvogel" omdat ik vond dat zij een tweede kans in het leven kreeg.

realiseerde ik mij hoe dichtbij het verleden en het heden zijn.

De Zuni's hebben me gevraagd om voor jullie hulp "Elahkwa" (dank U) te zeggen, en blijf aub pluimen opsturen zodat natuurbehoud en behoud van inheemse cultuur naast elkaar kunnen blijven bestaan. Contacteer Avril op nr. 0113 248 4915 voor informatie waar U uw pluimen kunt naar toezenden. Indien buiten UK wordt U vriendelijk gevraagd de verzamelde veren te zenden naar

c/o S.K. Albert (Director), Zuni Fish and Wildlife Department
Bldg 2, Route 31 North, PO Box 1473,
New Mexico 87372 USA.
E-mail: zfwd@hotmail.com

Vertalingen Romain Bejstrup